

УДК 343.98:001.985

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ,
СПРЯМОВАНИХ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ІДЕАЛЬНИХ СЛІДІВ**

Д. В. Затенацький, кандидат юридичних наук, науковий співробітник лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Постановка проблеми. Діяльність органів досудового слідства із розслідування злочинів безпосередньо залежить від комплексного застосування й використання теоретичних та прикладних положень криміналістичної техніки у своїй діяльності. У цьому зв'язку підвищення ефективності вирішення проблем, пов'язаних із завданнями кримінального судочинства, в сучасних умовах є неможливим без інтеграції інноваційних технологій у практичну діяльність правоохоронних органів. Необхідність «інноваційного переоснащення» правоохоронних органів зумовлена, з одного боку, структурними змінами злочинності, виникненням сучасного типу злочинця, а з другого – оптимізацією процесу розслідування злочинів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розробки та впровадження інноваційних технологій у практичну діяльність правоохоронних органів приділяли увагу у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці: В. В. Бірюков, В. Ю. Шепітько, Р. С. Белкін, В. О. Коновалова, І. Ф. Крилов, М. В. Салтєвський, О. Р. Россинська, М. Л. Цимбал, М. Я. Сегай та ін.

Метою статті є дослідження окремих особливостей використання інноваційних технологій, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів.

Викладення основного матеріалу. Впровадження інновацій у слідчу діяльність здійснюється за такими напрямками: 1) розробка

та використання нових науково-технічних засобів для виявлення, збирання та попереднього дослідження доказів; 2) пропонування новітніх інформаційних технологій та їх використання в роботі слідчого; 3) створення та пропонування прийомів, методів, методик проведення слідчих (розшукових) дій та розслідування в цілому [1, с. 91].

Важливим напрямом є розробка та використання нових науково-технічних засобів, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів. У цьому розумінні науково-технічні засоби спрямовані на виявлення, дослідження та фіксацію фактичних даних, які відповідно до статей 84–86 КПК України можуть бути використані як докази в справі. «Застосування науково-технічних засобів розширює і поглиблює можливості доказового пізнання, об'єктивізує доказовий матеріал, впливає на швидкість й ефективність розкриття злочину» [2, с. 257].

В останні роки особлива увага приділяється розробці ефективних засобів, прийомів, способів, методик із виявлення і дослідження вербальної інформації (одержаної на основі мовного повідомлення), що сприятиме розширенню та зміцненню доказової бази за матеріалами кримінального провадження. В умовах сучасного стану злочинності істотно збільшилися потреби правоохоронних органів у розробці нових і вдосконаленні раніше розроблених науково-технічних засобів, спрямованих на роботу з ідеальними слідами. Зазначене завдання може бути вирішене за допомогою впровадження сучасних інформаційних та інноваційних технологій, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів.

Можливість актуалізації ідеальних слідів заснована на збудженні асоціативних зв'язків, психологічною основою яких є умовний рефлекс. У цьому зв'язку проявляється вплив психології як фундаменту (механізм, основа) в дослідженні проблеми, що розглядається. Завдання на цьому етапі слідства полягає в тому, щоб спробувати усунути причини перекручення істинного сприйняття (нейтралізувати помилки) і відновити дійсну картину події, що відбулася.

Принцип асоціації (асоціативного зв'язку) широко використовується в криміналістиці з метою найбільш ефективного здійснення пізнавальної діяльності. Закономірності асоціативних зв'язків

використовуються, зокрема: при ідентифікації за ознаками зовнішності з метою одержання повної та достовірної інформації про розслідуваний злочин, викриття неправди, а також для усунення прогалин і неточностей, викликаних добросовісною помилкою особи в пригадуванні забутого. У цьому зв'язку мобілізація пам'яті людини, надання допомоги їй у пригадуванні забутого – важливе завдання, що стоїть перед криміналістикою (криміналістичною технікою і тактикою).

Останнім часом ідеться про впровадження у слідчу та експертну практику нової методики відновлення сліду пам'яті зовнішності розшукованої особи з використанням комп'ютерної програми й засобів комп'ютерної графіки з метою побудови фотокомпозиційних портретів зі слів очевидців. Ідеться про систему «RAIPS-портрет», що була розроблена в Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України. Зазначена методика, реалізована в системі «RAIPS-портрет», ґрунтується на врахуванні психологічних особливостей сприйняття, пригадування, впізнання та відтворення зовнішності людини й активізації асоціативної пам'яті очевидця при спогаді раніше спостережуваної особи й фіксації суб'єктивного образу у вигляді фотозображення, що дає можливість скласти фоторобот навіть при наявності негативних чинників (погані умови спостереження, емоційний стан потерпілого тощо). Реалізований у системі «RAIPS-портрет» метод відображення у фотороботі ідеального сліду сприяв створенню електронного каталогу складених фотороботів.

У процесі складання комп'ютерного фоторобота актуалізація (відновлення) сліду пам'яті зовнішності здійснюється шляхом використання різних способів активізації асоціативних зв'язків. При складанні комп'ютерного фоторобота з використанням системи «RAIPS-портрет» деякі фахівці до технічних прийомів відносять можливість повернення до будь-якого пункту алгоритму (тобто складання словесного портрета, пошук групи схожих портретів, формування групи подібності, побудова, ретушування й збереження фоторобота) і повторне виконання відповідних процедур зі збереженням раніше отриманих результатів.

Процес актуалізації ідеальних слідів під час складання комп'ютерного фоторобота реалізується також за допомогою таких техніко-криміналістичних прийомів, як зіставлення, накладення, поєднання окремих ознак зовнішності людини з їхніми модифікаціями. Іншими словами, застосування техніко-криміналістичних прийомів зумовлено необхідністю використання науково-технічних засобів. Техніко-криміналістичним прийомом буде пропозиція свідкові (потерпілому) зобразити окремі ознаки зовнішності людини у випадку, коли виникають певні складнощі у відборі запропонованого переліку зображень. До техніко-криміналістичних прийомів можна віднести: динамічну змінюваність запропонованих фотозображень; наочну демонстрацію окремих ознак; пропонування різних варіантів елементів зовнішності тощо.

На особливу увагу заслуговує використання цифрової аудіо- та відеотехніки. Важливою перевагою цих науково-технічних засобів є те, що за їх допомогою є можливою фіксація вербальної, наочно-образної, звукової, зорової інформації, а також емоційного стану відображених осіб, що важливо для оцінки об'єктивності отриманої інформації. Крім того, вони зберігають зафіксовану інформацію; сприяють вивченню недоступної людському сприйняттю події, що швидко минає; забезпечують фіксацію особливостей звукової (мови) і зорової інформації, крім негативних наслідків (помилкових перетворень раніше сприйнятої інформації); підвищують можливість у відновленні картини події, що відбулася, дозволяють припинити протидію злочинців, переконатися в об'єктивності та вірогідності отриманої інформації; усувають недоліки неповноти та обмеженої об'єктивності протоколювання; дають можливість використання отриманих матеріалів звукозапису, відеозапису в тактичних цілях тощо [3, с. 108–112; 4, с. 133–135; 5, с. 99]. Використання засобів звуко- і відеозапису забезпечує передачу особливостей мови допитуваного як форми відтворення змісту ідеальних слідів. Зафіксована за допомогою технічних засобів інформація може виступати як самостійний тактичний прийом або входити до системи тактичних прийомів актуалізації ідеальних слідів.

Серед техніко-криміналістичних прийомів застосування засобів звуко- і відеозапису, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів,

необхідно виділити такі: а) пришвидшений та пригальмований запис; б) зміна точки запису об'єктів та людей; в) наїзд та від'їзд; г) динамічна зйомка (запис об'єктів, людей у русі); ґ) статична зйомка (запис нерухомих об'єктів, людей); д) зйомка з використанням можливостей нічного бачення; е) кадрування; є) зйомка з використанням функції наближення та віддалення відеокамери (цифрове, оптичне збільшення) [6, с. 368].

У криміналістичній теорії та слідчій практиці здійснюються різні спроби щодо розробки нових науково-технічних засобів у роботі з ідеальними слідами, зокрема, з метою діагностики ідеальних слідів. У цьому розумінні перспективним напрямом є дослідження ідеальних слідів за емоційним станом (емоційними реакціями) допитуваного із застосуванням безконтактних технічних засобів, що гарантують недоторканність особи. Це ґрунтується на тому, що мова людини є зовнішнім відображенням внутрішнього образу, раніше сприйманого суб'єктом, формою передачі інформації в інформаційному процесі. Мова як джерело інформації здатна характеризувати особу свідка, особливості його психічного стану. У мові можуть відбиватися деякі особливості темпераменту, характеру та інші особливості, що позначаються й на манері людини триматися, поводитися [7, с. 6]. Більше того, фізіологами, психологами, лінгвістами, акустиками встановлено, що мова людини має емоційне напруження, що корелюється з наявністю внутрішнього відображення – слідами пам'яті. Звукову мову можна фіксувати й досліджувати фізичними методами та у такий спосіб одержувати кількісну інформацію про наявність сліду пам'яті [8, с. 296–301]. Іншими словами, проведені дослідження фізичних параметрів усного мовлення дозволяють говорити про існування реальної можливості діагностувати наявність у суб'єкта ідеального відображення [9, с. 281]. У зв'язку із цим з метою практичної реалізації та перевірки концепції була створена методика (автоматизований спосіб із застосуванням ЕОМ), що дозволяє сучасними інструментальними засобами здійснювати кількісний аналіз емоційних проявів людини й за їхніми результатами судити про наявність ідеального сліду в людини [10, с. 32–84]. Автоматизовані системи подібного типу дають можливість одержувати об'єктивну настановну інформацію при аналізі усного мовлення, пов'язану із соціальними характерис-

тиками, емоційним станом, фізичними характеристиками, психофізіологічними особливостями особи [11, с. 236–237]. У зв'язку із цим у Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України був розроблений прилад «Темп-1», що дозволяє безконтактно зафіксувати п'ять темпоральних характеристик усного мовлення (темпер мови, кількість і тривалість пауз, тривалість чистої мови та ін.). В основу встановлення емоційного стану допитуваного була покладена концепція залежності та зміни внутрішнього й зовнішнього відображення та об'єктивної реальності у стресових ситуаціях. Подібні результати дозволяють установлювати наявність (або відсутність) у людини емоційного порушення (стресу) при відповіді на критичне запитання – емоційно-генний подразник [12, с. 164–172]. Тому, на нашу думку, такого типу прилад дозволяє діагностувати (встановлювати) наявність ідеальних слідів у допитуваної особи.

Для розкриття та розслідування злочинів заслуговує на увагу аналіз можливостей використання інструментального методу – дослідження на поліграфі. Поліграфний пристрій («лай-детектор», «варіограф», «плетизмограф», «детектор неправди») є багатоцільовим приладом, багатоканальним осцилографом для одночасної реєстрації кількох (до 20) різних функцій організму – фізіологічних процесів (дихання, тиску, біострумів тощо), пов'язаних із виникненням у особи емоційного стану при впливі на особу словесних подразників. Необхідно відмітити, що зазначеній проблемі в літературі приділялося достатньо уваги [13, с. 68–89; 14, с. 112–115; 15, с. 223–230; 16, с. 186–193; 17, с. 312–319; 18, с. 180]. Однак дискусійними залишаються такі питання: правомірність, моральна допустимість і можливі форми використання поліграфа в межах кримінального судочинства; істинність результатів і доказове значення інформації, отриманої за допомогою поліграфа; нормативно-правове регулювання, підготовка поліграфологів, визначення деяких обмежень із використання поліграфа та багато інших. У цьому сенсі, на нашу думку, використання поліграфа не встановлює, не розкриває сутності та не вилучає ідеальні сліди, а лише дозволяє опосередковано судити про їхню наявність у допитуваного. Це пов'язано з тим, що прилад фіксує емоційну реакцію на подразни-

ки, а не інформацію, яку повідомляє допитуваний. Іншими словами, ми можемо говорити лише про певне діагностування наявності ідеальних слідів у допитуваного.

Водночас проблеми використання науково-технічних засобів, що сприяють фіксації, вилученню та дослідженню ідеальних слідів, визначення їх ролі у розкритті та розслідуванні злочинів залишаються невирішеними. Так, у криміналістичній літературі висловлена думка, що у вирішенні наукових завдань у сфері ідентифікації об'єктів за їхніми ідеальними відображеннями техніка стосовно тактики відіграє допоміжну роль. Подібну думку вважаємо несправедливою з таких міркувань: а) хоча розробка прийомів, засобів і методів загальної теорії ідентифікації за уявними образами характерна для криміналістичної тактики, але необхідно зазначити, що все частіше техніко-криміналістичні прийоми використовуються для вирішення тактичних проблем; б) некоректно зіставляти роль криміналістичної техніки і тактики в досягненні одних і тих самих цілей (в одержанні інформації, що цікавить слідчого). Як нам видається, необхідно говорити тільки про їх взаємозв'язок та шукати системні шляхи застосування. Характер інформації, що міститься в ідеальних слідах, може визначати зв'язок між тактичними і техніко-криміналістичними засобами стосовно актуалізації (відновлення) і дослідження таких слідів; в) вивчення ідеальних слідів дає можливість відзначити, що розвиток криміналістичної тактики є поштовхом у розвитку криміналістичної техніки і навпаки. Тому, очевидно, що досягнення природничих і технічних наук проникають й у криміналістичну тактику.

Отже, використання в слідчій і судовій практиці інноваційних технологій (науково-технічних засобів), спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів, сприяє оптимізації процесу розслідування та розкриття злочинів і дає можливість: досліджувати раніше сприйняті події, явища і процеси; узагальнювати наявну інформацію і доповнювати її новою; перевіряти істинність ідеального сліду.

Перелік літератури

1. Шепітько В. Ю. Вибрані твори / Валерій Юрійович Шепітько. – Х. : Апостіль, 2010. – 576 с.

2. Горский Г. Ф. Проблемы доказательств в советском уголовном процессе / Г. Ф. Горский, Л. Д. Кокорев, П. С. Элькин. – Воронеж : Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1978. – 302 с.
3. Богунов В. Протоколювання та звукозапис: співвідношення функцій / В. Богунов // Підприємництво, госп-во і право. – 2003. – № 6. – С. 108–112.
4. Карлов В. Я. Использование криминалистической техники в расследовании преступлений : науч.-практ. пособие / В. Я. Карлов. – М. : Экзамен, 2006. – 192 с.
5. Шейфер С. А. Следственные действия. Основания, процессуальный порядок и доказательственное значение : монография / С. А. Шейфер. – М. : Юрлитинформ, 2004. – 184 с.
6. Шепитько В. Ю. Криминалістика : курс лекцій / В. Ю. Шепитько. – 2-е изд., перераб. и доп. – Харьков : Одиссей, 2006. – 368 с.
7. Леонтьев А. А. Речь в криминалистике и судебной психологии / А. А. Леонтьев, А. М. Шахнарович, В. И. Батов. – М. : Наука, 1977. – 61 с.
8. Салтевский, М. В. Криминалістика. В современном изложении юристов : учеб. и практ. пособие / М. В. Салтевский. – Харьков : Рубикон, 1997. – 432 с.
9. Суворова Л. А. О криминалистической энграммологии (постановка проблемы) / Л. А. Суворова // Воронежские криминалистические чтения : сб. науч. тр. / под ред. О. Я. Баева. – Воронеж, 2004. – Вып. 5. – С. 281–286.
10. Тимошенко П. Ю. Теория и практика использования следов памяти (идеальных отображений) в расследовании преступлений / П. Ю. Тимошенко, М. В. Салтевский, Ю. Ф. Жариков ; отв. ред. Р. С. Белкин. – Киев : Укр. акад. внутр. дел, 1991. – 88 с.
11. Криминалістика : учебник / под ред. В. А. Образцова. – 2-е изд. – М. : Юрист, 2002. – 733 с.
12. Работягов А. В. Устная речь как отражение эмоционального состояния человека / А. В. Работягов // Вісн. Луган. Ін-ту внутр. справ МВС України. – 2000. – Вип. 2. – С. 164–172.
13. Журин С. И. Практика и теория использования детекторов лжи / С. И. Журин. – М. : Горячая линия-Телеком, 2004. – 143 с.
14. Кобзі Д. О. Правові проблеми щодо використання поліграфа / Д. О. Кобзі, О. О. Єфремов // Вісн. Нац. ун-ту внутр. справ. – 2002. – Вип. 19. – С. 112–115.
15. Морозова Т. Р. Сучасний стан теорії та практики поліграфічних опитувань / Т. Р. Морозова // Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ України. – 2004. – Вип. 6. – С. 223–230.

16. Половникова Ж. Ю. Основні принципи та напрямки підготовки поліграфологів МВС України / Ж. Ю. Половникова // Наук. вісн. Дніпропетр. юрид. ін-ту МВС України : зб. наук. пр. – 2001. – Вип. 3. – С. 186–193.

17. Савочкин Д. А. Использование спецприбора «полиграф» в правоохранительной деятельности органов внутренних дел Украины / Д. А. Савочкин // Наук. вісн. Дніпропетр. юрид. ін-ту МВС України : зб. наук. пр. – 2001. – № 3. – С. 312–319.

18. Холодный Ю. И. Применение полиграфа при профилактике, раскрытии и расследовании преступлений (генезис и правовые аспекты) : монография / Ю. И. Холодный. – М. : Мир и безопасность, 2000. – 180 с.

Транслітерація переліку літератури

1. Shepit'ko, V. Yu. (2010). Vybrani tvory [Selected works]. Valerij Yuriyovych Shepit'ko. Kh. Apostil' [in Ukrainian].

2. Gorskiy, G. F. (1978). Problemy dokazatel'stv v sovetskom ugovnomnom processe [The problem of evidence in the Soviet criminal process]. G. F. Gorskiy, L. D. Kokorev, P. S. Jel'kind. Voronezh. Izd-vo Voronezh. gos. un-ta [in Russian].

3. Bohunov, V. (2003). Protokoliuvannia ta zvukozapys: spivvidnoshennia funktsij [Logging and sound recording: the correlation of functions]. Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Enterprise, economy and law. № 6, pp. 108–112. [in Ukrainian].

4. Karlov, V. Ja. (2006). Ispol'zovanie kriminalisticheskoy tehniki v rassledovanii prestuplenij [The use of criminalistic technology in crime investigation]. V. Ja. Karlov. Moscow. Jekzamen [in Russian].

5. Shejfer, S. A. (2004). Sledstvennye dejstviya. Osnovaniya, processual'nyj porjadok i dokazatel'stvennoe znachenie [Investigative actions. Grounds, procedure and evidentiary value]. Moscow. Jurlitinform [in Russian].

6. Shepit'ko, V. Ju. (2006). Kriminalistika: kurs lekcij. [Criminalistics: a course of lectures]. Har'kov: Odissej [in Russian].

7. Leont'ev, A. A. (1977). Rech' v kriminalistike i sudebnoj psihologii [Speech in criminalistics and forensic psychology]. Moscow. Nauka [in Russian].

8. Saltevsij, M. V. (1997). Kriminalistika. V sovremennom izlozhenii juristov [Criminalistics. A modern lawyers' introduction]. Har'kov: Rubikon [in Russian].

9. Suvorova, L. A. (2004) O kriminalisticheskoy jengrammologii (postanovka problemy) [About criminalistic ingermarie (problem statement)]. Voronezhskie kriminalisticheskie chtenija – Voronezh forensic reading ; Voronezh., Issue 5, pp. 281–286 [in Russian].

10. Timoshenko, P. Ju. (1991). Teorija i praktika ispol'zovanija sledov pamjati (ideal'nyh otobrazhenij) v rassledovanii prestuplenij [Theory and practice of memory traces investigation (ideal reflections) in crime research]. Kyev. Ukr. akad. vnutr. del [in Russian].
11. Obrazcova, V. A. (2002). Kriminalistika [Criminalistics]. Moscow. Jurist [in Russian].
12. Rabortjagov, A. V. Ustnaja rech' kak otrazhenie jemocional'nogo sostojanija cheloveka [Oral speech as a reflection of a man's emotion] Visn. Lugan. Ins-tu vnutr. sprav MVS Ukraïni – Bulletin of Lugansk Institute of Internal Affairs of Ukraine. Issue 2, pp.164–172 [in Russian].
13. Zhurin, S. I. (2002). Praktika i teorija ispol'zovanija detektorov lzhi [Practice and theory of lie detectors usage]. Moscow. Gorjachaja linija-Telekom [in Russian].
14. Kobzi, D. O. (2002). Pravovi problemy schodo vykorystannia polihrafa [Law problems with polygraph usage]. Visn. Nats. univ-tu vnutr. Sprav – Journal of National University of Internal Affairs. Kharkiv. Issue 19, pp. 112–115 [in Ukrainian].
15. Morozova, T. R. (2004). Suchasnyj stan teorii ta praktyky polihrafichnykh opytuvan' [Modern state of the theory and practice of polygraph questioning]. Nauk. Visn. Nats. akad. vnutr. sprav Ukrainy – Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine. Kyiv. Issue 6, pp. 223–230 [in Ukrainian].
16. Polovnykova, Zh. Yu. (2001). Osnovni pryntsypy ta napriamky pidhotovky polihrafolohiv MVS Ukrainy [Main principles and preparing directions of polygraphs the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Nauk. visn. Dniprop. iuryd. ins-tu MVS Ukrainy – Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk Law Institute of Internal Affairs of Ukraine. Issue 3, pp. 186–193 [in Ukrainian].
17. Savochkin, D. A. (2001). Ispol'zovanie specpribora «poligraf» v pravoohranitel'noj dejatel'nosti organov vnutrennih del Ukrainy [The use of polygraph in law activities in the Ministry of internal Affairs of Ukraine]. Nauk. visn. Dniprop. jurid. ins-tu MVS Ukraïni – Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk Law Institute of Internal Affairs of Ukraine. Issue 3, pp. 312–319 [in Russian].
18. Holodnyj, Ju. I. (2000). Primenenie poligrafa pri profilaktike, raskrytii i rassledovanii prestuplenij (genezis i pravovye aspekty) [Polygraph usage during preventing, opening and research of crimes (genesis and law aspect)] Moscow. Mir i bezopasnost' – Peace and Security [in Russian].

Затенацький Д. В. Використання інноваційних технологій, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів

Стаття присвячена дослідженню використання інноваційних технологій, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів. Надано основні напрями впрова-

дження інноваційних технологій у слідчу діяльність. У статті визначено місце нових науково-технічних засобів для виявлення, збирання та попереднього дослідження доказів. Розглянуто окремі науково-технічні засоби, спрямовані на актуалізацію ідеальних слідів. Проаналізовано функціональне призначення та можливості науково-технічних засобів, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів. Звернуто увагу на перспективний напрям дослідження ідеальних слідів за емоційним станом (емоційними реакціями) допитуваного, із застосуванням безконтактних технічних засобів. Наголошено на позиції стосовно того, що використання поліграфа не встановлює, не розкриває сутності та не вилучає ідеальні сліди, а лише дозволяє опосередковано судити про їхню наявність у допитуваного. Визначено найбільш ефективні техніко-криміналістичні прийоми для актуалізації ідеальних слідів, а також розглянуто їх сутність, зміст, особливості та можливості їх застосування. Зроблено акцент на окремих дискусійних питаннях щодо застосування науково-технічних засобів, спрямованих на актуалізацію ідеальних слідів. Висловлено думку щодо співвідношення криміналістичної техніки та криміналістичної тактики.

Ключові слова: інноваційні технології, науково-технічні засоби, ідеальні сліди, техніко-криміналістичні прийоми, актуалізація ідеальних слідів.

Затенацкий Д. В. Использование инновационных технологий, направленных на актуализацию идеальных следов

Статья посвящена исследованию использования инновационных технологий, направленных на актуализацию идеальных следов. Представлены основные направления внедрения инновационных технологий в следственную деятельность. В статье определено место новых научно-технических средств для обнаружения, сбора и предварительного исследования доказательств. Рассмотрены отдельные научно-технические средства, направленные на актуализацию идеальных следов. Проанализированы функциональное назначение и возможности научно-технических средств, направленных на актуализацию идеальных следов. Обращено внимание на перспективное направление исследования идеальных следов за эмоциональным состоянием (эмоциональными реакциями) допрашиваемого с применением бесконтактных технических средств. Подтверждена позиция относительно того, что использование полиграфа не устанавливает, не раскрывает сущность и не изымает идеальные следы, а лишь позволяет косвенно судить об их наличии у допрашиваемого. Определены наиболее эффективные технико-криминалистические приемы для актуализации идеальных следов, а также рассмотрена их сущность, содержание, особенности и возможности их применения. Сделан акцент на отдельных дискуссионных вопросах в отношении применения научно-технических средств, направленных на актуализацию идеальных следов. Высказано мнение о соотношении криминалистической техники применительно к криминалистической тактике.

Ключевые слова: инновационные технологии, научно-технические средства, идеальные следы, технико-криминалистические приемы, актуализация идеальных следов.

Zatenatskiy D. V. Usage of some innovation technologies directed onto ideal traces actualization

The article is dedicated to research of innovation technology usage directed onto ideal traces actualization. The main directions of incaleation the innovation technology into the search activities are shown. There is a place of new scientific-technological means for searching, gathering and preliminary provements research in this article. Some seperate scientific-technological means are looked upon, that are directed to ideal traces actualization. The functional purposes and possibilities of science-technical means, directed onto ideal traces actualization are analyzed. The attention is paid to the perspective direction of ideal traces research (emotional reactions) of the investigating person without contact technical means usage. It was proved the position according to the usage of poligraph doesn't state, open the essence and exclude the ideal traces and only permits to judge indirectly about their presence from the questioner. Some most effective technic-criminalistic methods for actualization of ideal traces are defined and also their essence containing peculiarities and possibilities of their usage are viewed. The accent is made on seperate discussion questions as to usage of scientific technical means directed onto actualization of ideal traces. The opinion as to the correlation of criminalistic technique in the usage of criminal tactic is given.

Key words: *innovation technologies, scientific-technical means, ideal traces, technical-criminal methods, actualization of ideal traces.*